

CAPITOLUL X OPORTUNITATI EGALE

Conditia femeii in societate

Una din problemele majore careia societatea actuala trebuie sa-i faca fata este inlaturarea discriminarii traditionale a femeii.

In general, societatea romaneasca poate fi considerata una destul de moderna, tinand cont de evolutia din ultimul secol si de conditia actuala a femeii in societate. Din punct de vedere statistic, in ceea ce priveste indicatorii principali care dau masura nivelului de implicare a femeii si conditia ei in societate, diferentele intre regiunile tarii sunt nesemnificative. La nivelul mentalitatii inasa, in special in mediul rural, se poate vorbi inasa de o anumita particularitate a regiunilor din Vechiul Regat, mai tributare mentalitatilor si obiceiurilor mai vechi, de plasare a femeii pe o treapta inferioara barbatului. Asa cum arata inasa studiile efectuate de Natiunile Unite in ultimii ani, situatia in prezent este acceptabila din punct de vedere al egalitatii de sanse intre sexe, fapt probat de anumite caracteristici ale societatii actuale:

- nivelul ridicat de implicare al femeii in activitatea socio-economica (cu precadere sistemul educational, sanitar, al cercetarii)
- numarul mare de femei aflate in pozitii de decizie importante la toate nivelurile de conducere ale societatilor si institutiilor, in toate domeniile de activitate – aproximativ 30% la nivel national.
- independenta economica a femeii – chiar daca salariul femeilor se afla inasa sub nivelul celui acordat barbatilor, nu putem vorbi de o diferenta foarte mare.

In anul 2004 dintr-un total de 2.317.636 persoane, femeile din Oltenia reprezinta 50,9%, adica 1.180.278 persoane. Dintre acestea, 52,2% traiesc in mediul rural. De remarcat ca procentul de femei in varsta de peste 60 de ani in mediul rural este semnificativ mai ridicat decat in mediul urban, unde procentul de femei tinere este mult mai mare. Explicatia consta in faptul ca un numar mare de femei tinere migreaza dinspre mediul rural inspre mediul urban, unde accesul la educatie si locuri de munca este considerabil marit, eventualele practici discriminatorii fiind mult mai putin intalnite.

Speranta de viata in anul 2004 era mai mare decat media pe tara pentru barbati, inasa mai mica pentru femei.

Tab.10.1 Speranta de viata

	Barbati				Femei			
	1990	2001	2003	2004	1990	2001	2003	2004
Oltenia	66.77	68.35	67,86	68,06	73.10	74.68	74,51	75,06
Romania	66.56	67.69	67.42	67,74	73.17	74.84	74.78	74,9

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2005

Durata medie a vietii a inregistrat in ultimul deceniu o usoara descrestere in perioada 1995-1998, dar apoi a inceput sa creasca din nou. Astfel in perioada 2002 – 2004, durata medie a vietii in Romania era de 71,32%, iar in regiunea Oltenia de 71,39%

(barbati – 68,06%; femei – 74,9); in judetul Valcea aceasta a inregistrat o usoara crestere in comparatie cu media regionala si cea nationala, fiind de 72,49%. In ceea ce priveste durata de viata in mediul rural si cea in mediul urban, diferentele reflecta situatia diferita a standardului de viata specific.

Populatia ocupata se sex masculin era preponderanta in 2004 (561 mii persoane fata de 478 mii persoane de sex feminin), iar pe medii rezidentiale populatia din rural este semnificativ mai mare comparativ cu cea din mediul urban (597 mii persoane fata de 442 mii persoane in 2004). Din punct de vedere al dinamicii, daca pentru ambele sexe si pentru mediul urban, reducerile de populatie ocupata sunt continue, pentru populatia ocupata din mediul rural se remarca o crestere pana in 2000, apoi o reducere spectaculoasa (circa 256 mii persoane).

Tab.10.2 Evolutia populatiei ocupate in regiunea Sud-Vest pe sexe si medii rezidentiale

mii persoane

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Total	1325	1301	1301	1304	1316	1083	1076	1039
Masculin	706	690	686	679	687	578	576	561
Feminin	619	611	615	625	629	505	501	478
Urban	535	493	457	451	469	409	417	442
Rural	790	808	844	853	847	674	659	597

Sursa: INS, Statistica Teritoriala 2006

Referitor la participarea economica, in anul 2004, procentul femeilor considerate persoane active era, in regiunea Oltenia, cu 10,6% mai mic decat cel al barbatilor. Comparativ cu alte regiuni, regiunea Oltenia este pe locul doi in ceea ce priveste procentul de femei active, dupa regiunea Nord-Est (45,1):

Tab.10.3 Structura populatiei , dupa participarea la activitatea economica

REGIUNE	Barbati		Femei	
	Persoane active (%)	Persoane inactive (%)	Persoane active (%)	Persoane inactive (%)
Oltenia	53,7	46,3	43,1	56,9
Bucuresti	53,5	46,5	41,9	58,1
Centru	49,0	51,0	36,6	63,4
Nord-Vest	48,6	51,4	38,8	61,2

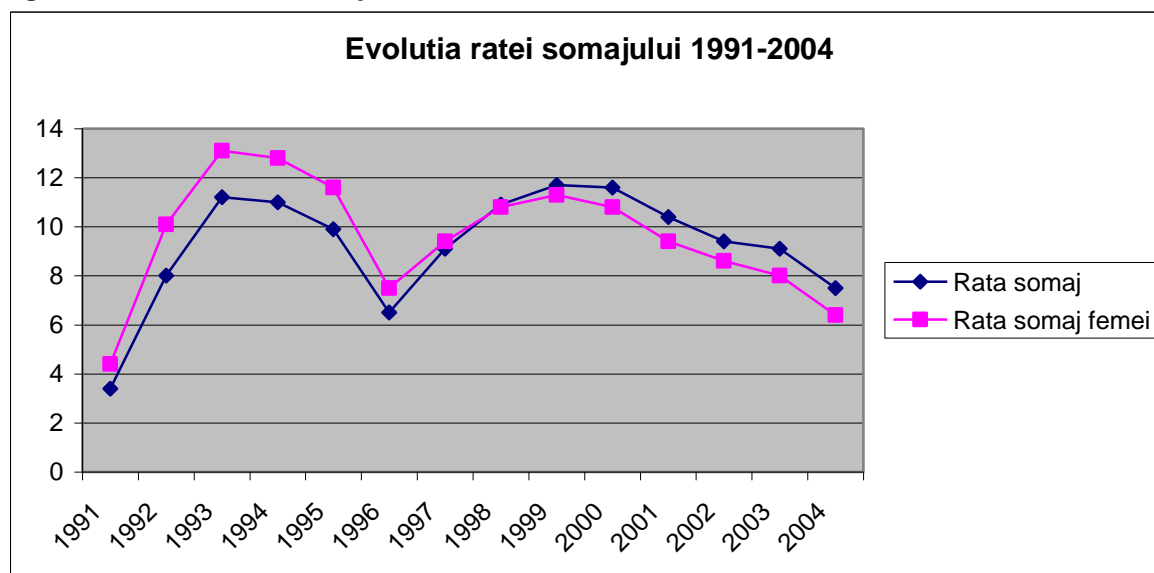
Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005

Desi descresterea globala a populatiei active din Oltenia a dus la o scadere continua a ratei de activitate, aceasta rata (69,9% in 2004) in zonele rurale ramane superioara in comparatie cu rata de activitate la nivel national de 63,2% si mult mai mare fata de cea din zona urbana, unde se inregistreaza un procent de 60,8% (date din 2004). Rata mare de activitate din mediul rural nu indica insa o situatie mai buna, din contra, este un efect al insuficientei veniturilor, in special a nivelului extrem de redus a pensiilor pentru agricultori.

In ceea ce priveste somajul, in 2004 rata somajului era de 7,5% la nivelul regiunii, femeile fiind afectate insa in mai mica masura decat barbatii (6,4 %). Fata de anul 1997, cand 10.5% din femei si 10.2% din barbati erau afectati de somaj, la sfarsitul lui 2004, in Oltenia rata somajului inregistra 7,5 %, fiind de 6,4% in cazul femeilor.. In

1997, procentul femeilor din totalul persoanelor aflate in somaj era de 46,6%, iar in 2004, femeile reprezentau 40,54% din numarul total al persoanelor aflate in somaj, penultimul procentaj pe tara, fata de 42,04% la nivel national si 44% in Regiunea Nord-Vest si 51,98% in Reg. Bucuresti.

Fig.10.1. Evolutia ratei somajului

Tab.10.4. Rata somajului

Anul	Rata somaj (%)	din care, pt.femei
1991	3,4	4,4
1992	8	10,1
1993	11,2	13,1
1994	11	12,8
1995	9,9	11,6
1996	6,5	7,5
1997	9,1	9,4
1998	10,9	10,8
1999	11,7	11,3
2000	11,6	10,8
2001	10,4	9,4
2002	9,4	8,6
2003	9,1	8,0
2004	7,5	6,4

Sursa: Statistica Teritoriala, 2001 I.N.S. ; Anuarul Statistic al Romaniei 2005; Statistica Teritoriala, 2005, INS

Procentul de femei din totalul populatiei ocupate era in 2004 in Oltenia de 46%, fata de 45,6% la nivel de tara. In ceea ce priveste sistemul educational, procentul de femei activand la catedra in acest domeniu era, in 2000, de 66.7% in regiune (la nivel national – 67.3%). In ceea ce priveste asistenta medicala, 75.8% din personal era de sex feminin (77.7% la nivel national). Nu se poate deci vorbi despre „efectul de descurajare a angajatului” de sex feminin –posibilitate redusa de gasire a unui loc de munca pe o piata a muncii fragila.

Ca nivel de instruire al populatiei ocupate, in regiunea Oltenia situatia aferenta anului 2004 se prezinta astfel:

Tab.10.5. Populatia ocupata pe nivele de instruire

Sud - Vest	Total populatie ocupata	Grupe de varsta					
		15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55-64 ani	65 ani si peste
Total, dintre care nivel de instruire:	100	100	100	100	100	100	100
Superior	10,6	5,9	13,7	10,6	13,7	9,5	1,4
Postliceal de specialitate sau tehnic de maistri	5	2,4	4,6	4,7	8,5	4,9	0,9
Liceal	29,1	32,5	39,5	43,8	23,5	5,4	2,5
Profesional, complementar sau de ucenici	22,5	18,7	24,5	28,5	27,2	13,9	4,9
Gimnazial	20,2	34,4	15,2	9,8	21,4	33,2	27
Primar sau fara scoala absolvita	12,6	6,1	2,5	2,6	5,7	33,1	63,3

Din total, femei:							
Total, dintre care nivel de instruire:	46	41,8	44,2	44,2	45,3	50,1	56,3
Superior	4,7	3,1	6,6	4,9	5,7	3,2	0,2
Postliceal de specialitate sau tehnic de maistri	2,2	1	2,8	1,9	3,6	1,3	0,2
Liceal	14	14,7	18,5	22,3	11,3	2,3	0,8
Profesional, complementar sau de ucenici	6,2	5,1	7,3	8,2	7,7	1,8	1,1
Gimnazial	11,1	15,1	7,9	5,3	13,7	19,6	13,7
Primar sau fara scoala absolvita	7,8	2,8	1,1	1,6	3,3	21,9	40,3

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2005.

In ceea ce priveste nivelul de implicare in educatia de toate gradele, in anul 1999/2000, situatia la nivel regional si sub regional era urmatoarea (comparatie intre sexe):

Tab.10.6. Nivel de implicare in educatie

Unitatea administrativa	procente	
	Femei	Barbati
Oltenia	63,6	63,5
Dolj	71	71
Olt	62.6	62.1
Gorj	59	60.1
Mehedinti	59.5	58.2
Valcea	60.3	61.4
ROMANIA	65,9	64

Sursa: UNDP-NHDP Romania 2001-2002

Conform „Raportului National al Dezvoltarii Umane” in Romania, 2001 procentul de inscriere in invatamantul secundar pentru femeile cu varsta intre 15-18 ani – 72.2%, era mai mic decat in Bucuresti (88%), dar mai mare decat in toate celelalte regiuni:

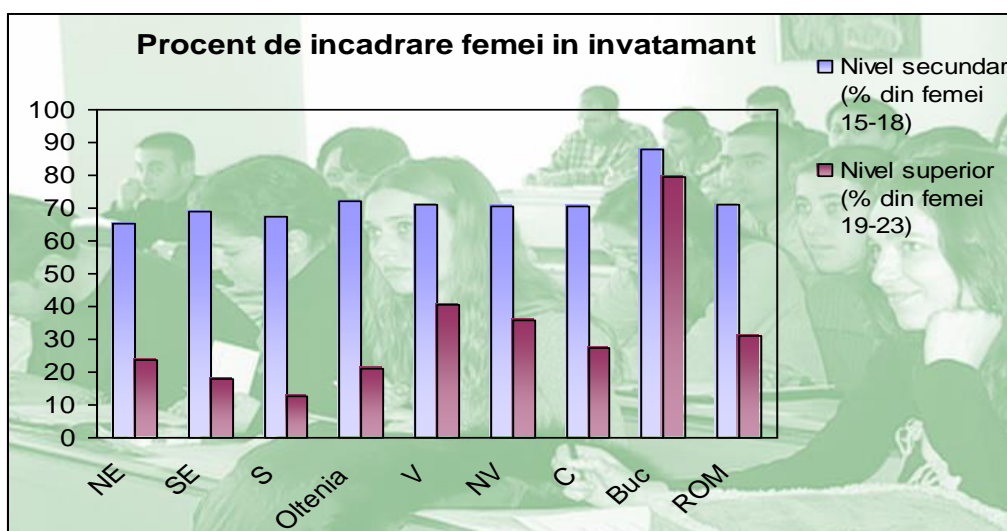
intre 71,1% in Vest si 65.2% in Nord-Est, cu 1,4% peste media nationala (70.8%). 21,1% din femeile intre 19-23 ani din Oltenia erau inscise la una din formele de invatamant superior (locul 5 intre regiuni), fata de numai 18,1% in Regiunea Sud-Est, dar fata de 79.6% in Regiunea Bucuresti si 40,7% in Regiunea Vest (30.8% media nationala):

Tab.10.7. Procent de incadrare in invatamant

Unitatea administrativa	Procent de incadrare in invatamant	
	Nivel secundar (% din femei 15-18)	Nivel superior (% din femei 19-23) ¹
NE	65.2	23.6
SE	68.7	18.1
S	67.3	12.6
Oltenia	72.2	21.1
V	71.1	40.7
NV	70.7	35.8
C	70.7	27.4
Bucuresti	88	79.6
<i>ROMANIA</i>	<i>70.8</i>	<i>30.8</i>

Sursa: UNDP-NHDP Romania 2001-2002

Fig.10.2. Procentul de incadrare a femeilor in invatamant in Romania

Sursa: UNDP-NHDP Romania 2001-2002

Nivelul de instruire in mediul rural este semnificativ mai scazut decat cel in mediul urban, atat pentru barbati cat si pentru femei.

¹ Incluzând institute post-liceale

Daca inainte de 1990, in structurile de conducere ale statului comunist se regasea un procent insemnat de femei (in jur de 30%), dupa 1990, putem spune ca s-a produs o adevarata „disparitie” a femeilor din forurile conducatoare ale statului. Daca inainte de 1992, in Parlament se gaseau sub 4% persoane de sex feminin, in legislatura 1992-1996 gasim un procent de 4% femei-parlamentar, pentru ca evolutia sa se mentina in ultimii ani: 5,3 % in legislatura 1996-2000, 9.7% in etapa urmatoare. Daca la nivelul deciziei politice femeile nu sunt foarte bine reprezentate, in schimb, in ceea ce priveste totalul functionarilor din administratia publica locala, 52.8% din persoanele activand in acest domeniu erau reprezentante de sexul feminin. Procentul plaseaza insa regiunea pe ultimul loc in tara ca reprezentare feminina in administratia publica. (media nationala -58.5%, Reg. Bucuresti – 62.3%).

Chiar daca situatia prezentata nu indica un grad de inegalitate accentuat, trebuie avute in vedere aspectele critice, (valabile pentru toate societatile in tranzitie) ale problematicii femeii in societate, printre care:

- procentul ridicat de femei lucrind in economia subterana, practicand „munca la negru”;
- calitatea slaba serviciilor medicale, in special in ceea ce priveste serviciile maternale si de planificare familiala;
- numarul ridicat de femei victime ale traficului de carne vie si industriei de sex;
- riscul ridicat de hartuire sexuala - in crestere in ultimii ani;
- violenta in familie;
- numarul scazut de organizatii activand in domeniul drepturilor femeii si posibilitatile reduse ale celor existente.

Comparatii cu UE

Prin obiectivele stabilite la Lisabona si Stockholm, rata de angajare pentru femei intre 15-64 ani a fost stabilita in UE la 57% pentru anul 2005 si la 60% pentru 2010. Acest procent-tinta a fost atins in mare parte din regiunile tarilor UE si candidate, in special in Marea Britanie, Olanda, Germania, Portugalia, Tarile Nordice si Tarile Baltice (Lituania si Estonia) precum si in Romania, Slovenia si Cehia. O rata mai scazuta se intalneste in Tarile mediteraneene (Italia, Cipru, Malta, Grecia, Spania), in Irlanda, Polonia, Ungaria, Slovacia, Bulgaria – unde nici una din regiuni nu a atins inca pragul de 57%, precum si in cea mai mare parte din regiunile Frantei.

Din punctul de vedere al procentului femeilor din totalul persoanelor angajate, in Romania, Slovenia, Tarile Baltice si Suedia in totalitate, precum si in majoritatea regiunilor din Finlanda, acesta e de peste 46%, un procent ridicat (intre 43-46%) cunoscand majoritatea regiunilor din celelalte tari candidate si celelalte Tari Nordice si Franta, Marea Britanie, Austria. Un procent scazut (sub 40%), intalnim in majoritatea Tarilor Mediteraneene, exceptie Portugalia precum si in Irlanda si Benelux.

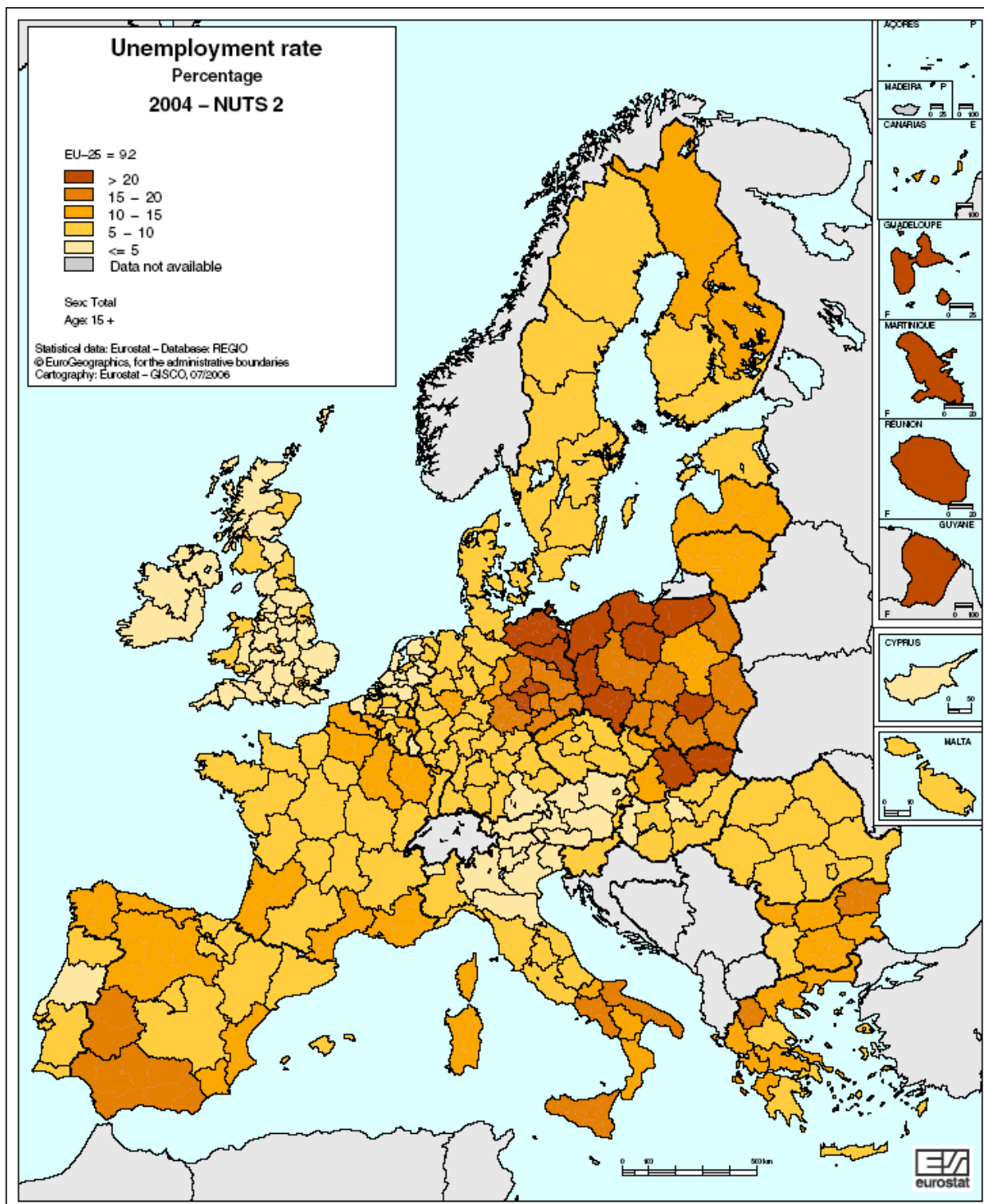

Fig. 10.3. Rata somajului in Uniunea Europeana in 2004
 Sursa: Anuarul Eurostat, 2006

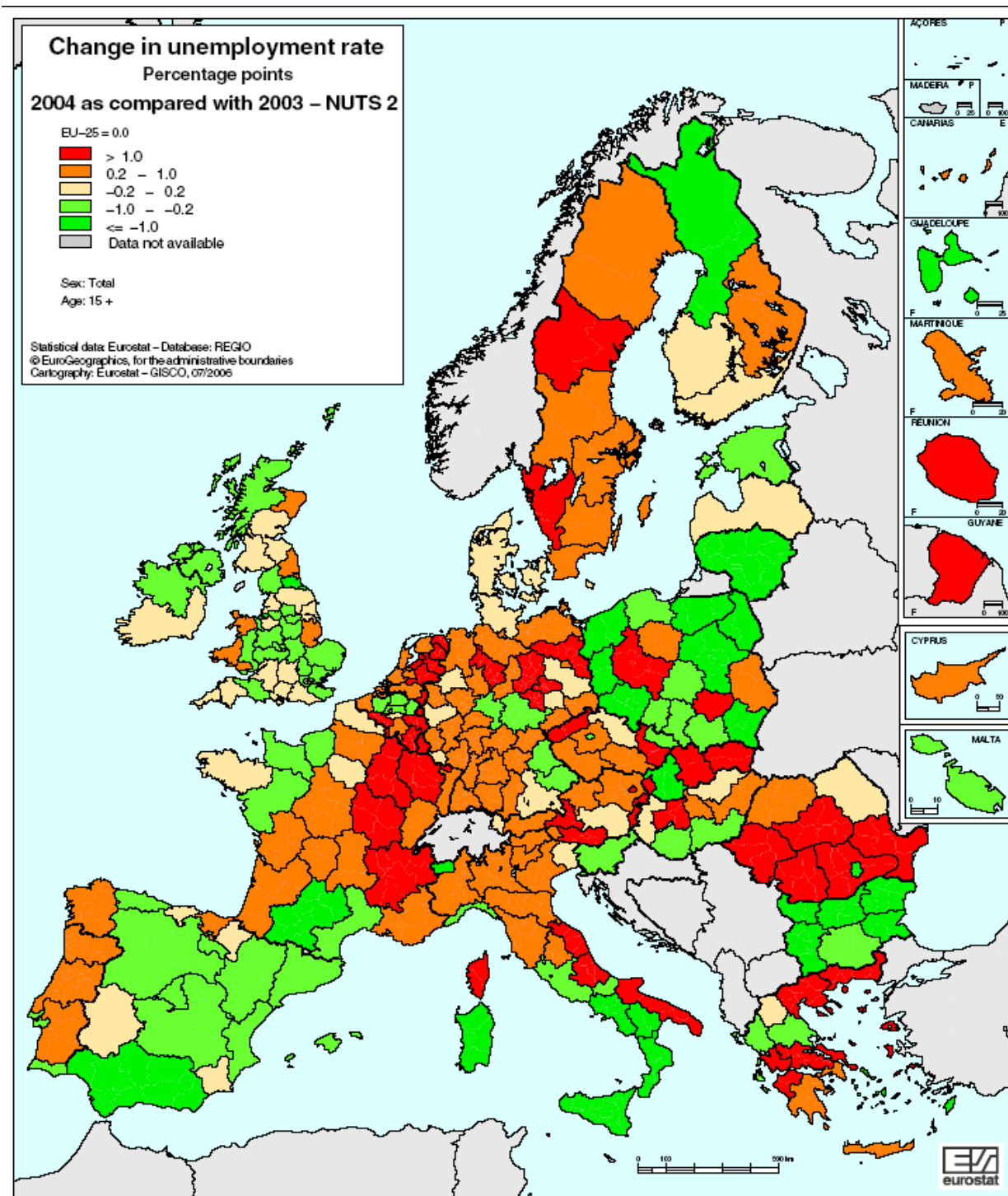

Fig. 10.4. Rata somajului in Uniunea Europeana; variatie intre nivelul inregistrat in 2004 fata de 2003

Sursa: Anuarul Eurostat, 2006